

Les vicissituds del Departament de Cultura

Dani Chicano

No és cap sorpresa el que ha passat i està passant amb la Cultura a Catalunya. Després d'una època de quatre anys en què la notícia era que hi havia conseller, en aquest cas Joan Manuel Tresserras (ERC), que, equivocat o no, era capaç d'articular una idea de país, que va idear i mantenir tot un seguit de directrius bàsiques en la seva acció política, entre les quals procurar protecció a la llengua -la Llei del cinema n'era un exemple-, promoure amb fermesa la lectura, iniciar la descentralització d'estructures culturals i la internacionalització de la creació catalana; després, deia, d'aquest període, durant la campanya electoral de fa poc més d'un any la Cultura va desaparèixer del mapa. En el govern de Pasqual Maragall, va ocupar el càrrec Caterina Mieras, dermatòloga de Badalona. Va ser

Ferran Mascarell

un greu error, va ser una època nefasta, que va acabar amb una breu estada al càrrec de l'actual titular, Ferran Mascarell, que ja aleshores donava mostres que, per a ell, l'única cultura digna de rebre atenció era la cultura que es fa a Barcelona. Posteriorment, amb el segon tripartit, ERC es va fer càrrec d'aquest departament i va arribar Tresserras. El govern dels millors, Convergència i Unió, no tenia programa de Cultura, no tenia propostes més enllà de quatre generalitzacions, una cir-

cumstància que es repetiria en les eleccions a l'alcaldia d'una ciutat tan important com Girona, en què CiU governa actualment en minoria. Els qui van ser guanyadors de les eleccions autonòmiques no només no tenien programa, sinó que ni tan sols tenien una persona de la seva corda adequada per al càrrec, o si més no, ningú de la confiança del nou president, Artur Mas. Les travesses van ser innombrables, i de noms en van sortir uns quants, un d'ells de forma insistent, perquè ja havia estat a l'aparador en ocasions anteriors: Fèlix Riera, vinculat a Unió Democràtica i director editorial del Grup 62. També Xavier Solà, home de partit, tinent d'alcalde a Vic, postulava per ocupar el càrrec. Cap li feia el pes, i Artur Mas va triar un socialista significat, i es va treure de la màniga Ferran Mascarell, qui sap si pensant que amb allò mataria dos ocells d'un tret: clavar un revés a l'adversari polític i ocupar el lloc amb una figura de cert prestigi. Però, és clar, cal trobar lloc "als nostres". Solà va ser nomenat secretari general del departament, i Riera, màxim responsable de l'ICIC (Institut Català de les Indústries Culturals), que ara es diu ICEC (Institut Català de les Empreses Culturals) i encara ningú ha explicat les bondats del canvi. Això, en la pràctica, va suposar la paralització del departament, ja que Mascarell ordena i disposa, i Solà i Riera, que consideren que no deuen lleialtat a algú que no és dels seus, van al seu aire. Van engegar el procés per elaborar el Pla Estratègic de Cultura del país sense comptar amb el conseller, que ho va aturar tot tan bon punt se'n va assabentar, mentre que el secretari i el president de l'ICEC es

mostren displicents a l'hora d'aplicar les directrius marcades per Mascarell, que, mentrestant, demostra tenir el do de la ubiqüitat i el seus encarregats de premsa emeten contínuament notes per informar dels nombrosos actes en els quals participa, amb discursos buits de contingut, i la seva opinió sobre decessos significatius que es produeixen de tant en tant.

El nomenament de Joan Pluma fereix sensibilitats

El nou conseller, quan va arribar al càrrec, en comptes de mostrar-se conciliador, va frustrar també les expectatives d'uns quants elements convergents més en determinar que el seu director general de Patrimoni Cultural seria Joan Pluma, un altre socialista significat, gironí, que en veure que no aniria a la llista de Pia Bosch a la municipals a Girona, i per tant tampoc no podria accedir a la Diputació i mantenir les prebendes dels nombrosos càrrecs que ocupava fins llavors, va dimitir quan encara no havia acabat el mandat. Pluma, que queda clar que comparteix amb Mascarell unes fermes conviccions polítiques, va ser durant força temps el delfí de Joaquim Nadal, etern alcalde de Girona. Nadal, però, sembla que va caure de l'escambell, i va potenciar la figura d'Anna Pagans com a relleu. Tot i això, Pluma va continuar d'home fort al consistori, fent el paper d'ataconador de l'oposició, encapçalada en els darrers quatre anys pel convergent Carles Puigdemont. Els seus enfrontaments en els plens van ser molt crus. La nefasta gestió de Pluma al capda-

vant de l'àrea d'Urbanisme -amb el suport dels regidors del PSC, ICV i ERC, el govern tripartit, cal no oblidar-ho- encara ara és una sagina -i l'aigua que baixarà- per a la hisenda municipal gironina. El mateix Puigdemont ha confessat en ocasions que ha fet la suma del que han costat els errors de Pluma al consistori, començant per l'afer del xalet Tarrús (1,3 milions) i seguint pel procés de requalificació del solar de l'antic mercat de Santa Eugènia, farcit d'errades (costarà més de mig milió, de moment), per no parlar de l'intent de trinxar el parc de la Devesa, declarat Bé Cultural d'Interès Nacional, en la categoria de jardí històric, amb la construcció d'un pavelló al bell mig del parc, que li va tombar la Comissió de Patrimoni Cultural de Girona, la mateixa de la qual curiosament ara és el president com correspon al seu càrrec actual. Ara bé, Puigdemont se'n guardarà bé prou de mostrar la suma de la vergonya, i després d'un comunicat inicial en època de precampanya a les municipals -calia marcar distàncies mostrant-se dur-, les crítiques envers Pluma s'han apaivagat o han desaparegut, malgrat haver de gestionar el seu llegat enverinat. De fet, ironies del destí, Puigdemont, que també és diputat, va ser nomenat president de la Comissió de Cultura del Parlament de Catalunya i de tant en tant ha de seure a la mateixa banda de la taula de compareixences que Pluma, que ocupa un càrrec de confiança en el "seu" govern. Puigdemont, després de tot el que li va arribar a dir al socialista en excedència, es va haver de menjar el gripau i va pronunciar una frase d'aquelles que, juntament amb la decisió de Mascarell, accentua l'aversion que la gent sent per la política, i que es coneix amb l'eufemisme de desafecció: "Enlloc està escrit que un mal regidor d'Urbanisme no pugui ser un bon director general de Patrimoni Cultural" (ACN, 18/

01/2011). N'hi ha que es van sentir traïts per la tria feta per Mascarell, com ara l'actual directora de la Casa de Cultura de Girona, Natàlia Molero, que aspirava a ocupar un càrrec de confiança dins l'entramat de la conselleria. La Diputació de Girona, però, va sortir al rescat, i Molero va reconèixer que el mateix Puigdemont, malgrat ser l'alcade i no president de la Diputació, de qui

Joan Pluma

depèn la Casa de Cultura, va ser decisiu per tal que fos designada per al càrrec.

El de Joan Pluma no va ser l'únic nomenament controvertit d'un càrrec de confiança en la conselleria de Cultura. En època de crisi, Mascarell va fitxar la periodista Mar Jiménez (*El Punt Avui*, i habitual en tertúlies televisives) com a assessora en matèria de coneixements culturals, amb un salari de 45.000 euros anuals, que és el que cobrava el seu predecessor en el càrrec, Sebastià Alzamora. El Diari Oficial de la Generalitat (DOGC) va publicar el nomenament el 18 de gener del 2011. Però el mateix DOGC publicava, el 16 de febrer següent, poc menys d'un mes després, que Jiménez havia estat cessada del càrrec i nomenada as-

sessora de la conselleria en matèria de comunicació i difusió. Algú, algun dia, explicarà les atribucions del càrrec, d'aquest i de l'anterior. La gran diferència entre un càrrec i l'altre és la retribució: en un mes, el conseller va apujar el sou a Jiménez un 40%, i a partir de llavors va començar a cobrar 62.500 euros anuals, 17.500 euros més que en l'anterior càrrec.

Tenint en compte tot això, no estranya que Mascarell cedís davant la pressió del gremi d'exhibidors per igualar la Llei del cinema pel que fa al doblatge al català, seguint la genuïna tàctica convergent del peix al cove i anunciant com un gran triomf haver-se acontentat amb les restes de la festa; o que hagi provocat la dimissió en ple dels membres del CONCA, tret de la crítica d'art Pilar Parcerissas; o la destitució per motius polítics de Josep Ramoneda al capdavant del CCCB, un equipament que aquest va convertir en un referent de la cultura contemporània a Europa, per entregar la direcció del centre al periodista Marçal Sintès, proper a la Fundació CatDem. Ramoneda va rebre suport, mitjançant un manifest públic, de figures com Eric Hobsbawm, Tzvetan Todorov, Andreas Huyssen, Ismail Kadare, Zygmunt Bauman, Predrag Matvejevic, Paolo Flores d'Arcais, Richard Sennett, Donald Sassoon o Timothy Garton Ash. Sintès va rebre el suport públic del també periodista Francesc Marc Álvaro (*La Vanguardia*). Aquest despropòsit respon únicament a la manca de projecte pel que fa a política cultural de l'actual govern, un mal que ja va patir la conselleria amb el govern de Pasqual Maragall i amb els anteriors governs de Convergència i Unió. Una de les conseqüències més perniciosos de la manca de projecte, i per tant de criteri, és el clientelisme, que ja hem experimentat tantes vegades en el passat.